

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

4 юни 2009 година *

По дело C-142/05

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Luleå Tingsrätt (Швеция) с акт от 22 февруари 2005 г., постъпил в Съда на 24 март 2005 г., в рамките на производство по дело

Åklagaren

срещу

Percy Mickelsson,

Joakim Roos,

* Език на производството: шведски.

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: г-н С. W. A. Timmermans, председател на състав, г-н J. Makarczyk, г-н P. Kūris, г-н G. Arestis (докладчик) и г-н J. Клуќка, съдии,

генерален адвокат: г-жа J. Kokott,
секретар: г-н J. Swedenborg, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 13 юли 2006 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за г-н Mickelsson и г-н Roos, от адв. P. Olofsson и адв. H. Tiberg, advokater,
- за шведското правителство, от г-н A. Kruse, в качеството на представител,
- за германското правителство, от г-н M. Lumma и г-н U. Forsthoff, в качеството на представители,
- за австрийското правителство, от г-н E. Riedl и г-н G. Eberhard, в качеството на представители,

- за норвежкото правителство, от г-н А. Eide, г-жа F. Platou Amble и г-н G. Hanssen, в качеството на представители,

- за Комисията на Европейските общности, от г-жа L. Ström van Lier и г-н M. van Beek, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 14 декември 2006 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 28—30 ЕО, както и на Директива 94/25/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 юни 1994 година за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки относно плавателните съдове [за отдих] (ОВ L 164, стр. 15; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 14, стр. 79), изменена с Директива 2003/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 юни 2003 година (ОВ L 214, стр. 18; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 40, стр. 105, наричана по-нататък „Директива 94/25“).

- 2 Запитването е отправено в рамките на наказателно производство, образувано от Åklagaren (прокуратурата) срещу г-н Mickelsson и г-н Roos заради неспазване от тяхна страна на забрана за използване на плавателни съдове за индивидуално ползване, предвидена в Наредба 1993:1053 относно използването на плавателни съдове за индивидуално ползване [förordning (1993:1053) om användning av vattenskoter], изменена с Наредба 2004:607 (förordning (2004:607), наричана по-нататък „националната наредба“).

Правна уредба

Общностна правна уредба

- 3 Съгласно второто съображение от Директива 94/25:

„[...] [В] различните държави членки законовите, подзаконовите и административните разпоредби, свързани с характеристиките за безопасност на плавателните съдове [за отдых], се различават по обхват и съдържание; [...] тези различия са в състояние да създадат бариери пред търговията и неравноправни условия за конкуренция в рамките на вътрешния пазар“.

- 4 Третото съображение от Директива 94/25 предвижда:

„[...] [Х]армонизирането на националното законодателство е единственият начин, по който могат да бъдат отстранени тези бариери пред свободната търговия; [...] тази цел не може по задоволителен начин да бъде постигната от отделните държави членки; [...] настоящата директива определя изискванията, имащи жизненоважно значение за свободата на движение на плавателните съдове [за отдых]“.

- 5 Член 1 от Директива 94/25 определя приложното поле на тази директива. Тази разпоредба е заменена от текста, включен в член 1 от Директива 2003/44, който по-специално разширява приложното поле, за да включи в него плавателните съдове за индивидуално ползване.

6 Член 2 от Директива 94/25, озаглавен „Пускане на пазара и в експлоатация“, предвижда:

„1. Държавите членки предприемат всички необходими мерки, за да гарантират, че продуктите, посочени в член 1, параграф 1, ще бъдат пускани на пазара и в експлоатация в съответствие с тяхното предназначение при правилна изработка и поддръжка, само ако не застрашават безопасността и здравето на хората, собствеността или околната среда.

2. Разпоредбите на настоящата директива не възпрепятстват държавите членки да приемат, в съответствие с Договора [ЕО], разпоредби относно [плаването] в определени води с цел опазване на околната среда, състоянието на водните пътища и гарантиране на безопасността на водните пътища, при условие че това не води до изискване плавателните съдове [за отдых, които са в съответствие с настоящата директива,] да се видоизменят.“

7 Член 4, параграф 1 от Директива 94/25, изменен с Директива 2003/44, предвижда:

„Държавите членки не могат да забраняват, ограничават или възпрепятстват пускането на пазара и/или въвеждането в [експлоатация] на своя територия на изделията, упоменати в член 1, параграф 1, върху които е нанесена маркировката „СЕ“, посочена в приложение IV, удостоверяваща тяхното съответствие с всички разпоредби от настоящата директива, включително процедурите за съответствие, регламентирани в глава II.“

8 Член 3, параграф 1 от Директива 2003/44 предвижда:

„Държавите членки приемат и публикуват законите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, до 30 юни 2004 г. Държавите членки незабавно информират Комисията за това.

Държавите членки започват да прилагат въпросните мерки от 1 януари 2005 г.“

Национална правна уредба

9 Националната наредба влиза в сила на 15 юли 2004 г.

10 Член 1 от тази наредба предвижда:

„По смисъла на настоящата наредба плавателен съд за индивидуално ползване означава водно транспортно средство с дължина, по-малка от 4 метра, което е 1) оборудвано с двигател с вътрешно горене, притежаващ водометен движител в качеството на основно средство за задвижване, и 2) проектирано да бъде управлявано от лице или лица в седнало положение, прави или на колене върху корпуса, вместо от вътрешността на същото.“

11 Член 2 от споменатата наредба предвижда:

„Плавателните съдове за индивидуално ползване могат да бъдат използвани единствено в публичните плавателни пътища и в районите, предвидени в член 3, първа алинея.“

12 Съгласно член 3 от националната наредба:

„Länsstyrelsen [областната администрация] може да определи за областта райони, разположени извън публичните плавателни пътища, в които могат да бъдат използвани плавателни съдове за индивидуално ползване. За тази цел тя е длъжна да приеме разпоредби, отнасящи се до:

- 1) районите до такава степен засегнати от човешка дейност, че шумовите емисии и другите допълнителни смущения в резултат от използването на плавателните съдове за индивидуално ползване не биха могли да бъдат смятани за източник на твърде неблагоприятно въздействие върху местното население или околната среда;
- 2) районите, които не са разположени в близост до жилищни зони или зони с жилища, които не се обитават цялогодишно, и които нямат голямо значение за опазването на природната и културната среда, биологичното разнообразие, дейностите на открито, спортния или търговския риболов, и
- 3) другите райони, където използването на плавателни съдове за индивидуално ползване не е източник на неблагоприятно въздействие върху местното

население поради шумовите емисии и други смущения и не създава опасност от увреждане или значително смущаване на растенията или животните или пък опасност от това да благоприятства разпространението на заразни болести.

При необходимост от предотвратяването на неблагоприятни въздействия или на риска от вреди като предвидените в първа алинея, точка 3 länsstyrelsen може също да ограничи използването на плавателни съдове за индивидуално ползване до определени части от публичните плавателни пътища. Той може да установи начина за достъп и напускане на публичните плавателни пътища.“

- 13 Съгласно член 5 от националната наредба всеки, който управлява плавателен съд за индивидуално ползване в нарушение на членове 2 и 3б от тази наредба или на приетите за прилагането на член 3 разпоредби, се наказва с глоба.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

- 14 Åklagaren образува наказателно производство срещу г-н Mickelsson и г-н Roos пред Luleå Tingsrätt, затова че на 8 август 2004 г. в нарушение на националната наредба са управлявали плавателни съдове за индивидуално ползване във води, намиращи се извън публичните плавателни пътища. Подсъдимите не оспорват фактите, но изтъкват, че прилагането на посочената наредба е в противоречие с член 28 ЕО, както и с Директива 94/25.

15 При тези условия Luleå tingsrätt решава да спре производството и да постави на Съда следните два преюдициални въпроса:

- „1) а) Допускат ли членове 28—30 ЕО разпоредби на националното право, забраняващи използването на плавателни съдове за индивидуално ползване на други места, освен в публичните плавателни пътища или в районите, където това е позволено от местните власти, както е предвидено в [националната] наредба?
- б) Допускат ли членове 28—30 ЕО държава членка да прилага такива разпоредби по начин, който забранява използването на плавателни съдове за индивидуално ползване и в райони, за които местните власти все още не са решили дали следва или не да се разреши такова използване?
- 2) Допуска ли Директива [94/25] разпоредби на националното право като гореспоменатите, които забраняват използването на плавателни съдове за индивидуално ползване?“

По преюдициалните въпроси

16 С тези въпроси, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали Директива 94/25 или съответно членове 28 ЕО и 30 ЕО следва да бъдат тълкувани в смисъл, че не допускат национална правна уредба като разглежданата в рамките на спора по главното производство, която забранява използването на плавателни съдове за индивидуално ползване извън определените плавателни пътища.

По тълкуването на Директива 94/25

- 17 Като изменя член 1 от Директива 94/25 в първоначалната ѝ редакция, Директива 2003/44 разширява приложното ѝ поле, именно за да включи в него плавателните съдове за индивидуално ползване.
- 18 Съгласно член 3, параграф 1 от Директива 2003/44 държавите членки трябва да приемат законите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с тази директива, не по-късно от 30 юни 2004 г. Държавите членки са задължени да прилагат тези разпоредби от 1 януари 2005 г.
- 19 Следователно Директива 2003/44 не е приложима по времето, когато по главното производство са настъпили фактите, включващи плавателни съдове за индивидуално ползване.
- 20 Освен това член 2 параграф 2 от Директива 94/25 уточнява, че нейните разпоредби не възпрепятстват държавите членки да приемат в съответствие с Договора разпоредби относно плаването в определени води с цел опазване на околната среда, състоянието на водните пътища и гарантиране на безопасността на водните пътища, при условие че това не води до изискване плавателните съдове за отдих, които са в съответствие с настоящата директива, да се видоизменят.
- 21 Следователно съгласно член 2, параграф 2 от тази директива тя допуска национални разпоредби, които поради причини, свързани с опазването на околната среда, забраняват използването на плавателни съдове за индивидуално ползване в определени води, при условие че тези разпоредби не нарушават правилата, предвидени в Договора.
- 22 Разглежданата по главното производство национална наредба попада в категорията национални мерки, визирани в посочената разпоредба от Директива 94/25. Всъщност тази наредба предвижда обща забрана за използване на плавателни

съдове за индивидуално ползване извън публичните плавателни пътища. Съгласно член 3, първа алинея от наредбата länsstyrelsen може да определи за областта райони, намиращи се извън публичните плавателни пътища, в които могат да бъдат използвани плавателни съдове за индивидуално ползване. За водите, упоменати в член 3, точки 1—3 от посочената наредба, обаче länsstyrelsen има задължението да приеме разпоредби за целта.

- 23 Следователно е важно да се разгледа дали членове 28 ЕО и 30 ЕО позволяват национални разпоредби като тези по главното производство.

По тълкуването на членове 28 ЕО и 30 ЕО

- 24 Следва да се напомни, че трябва да се считат за „мерки, имащи равностоен ефект [на количествени ограничения върху вноса]“ по смисъла на член 28 ЕО мерките, взети от държава членка, които имат за своя цел или резултат да третират по-малко благоприятно стоките с произход от други държави членки, както и пречките за свободното движение на стоки, които в отсъствието на хармонизация на националните законодателства са последица от прилагането по отношение на стоки с произход от други държави членки, където те са законно произведени и търгувани, на правила относно условията, на които тези стоки трябва да отговарят, дори тези правила да са приложими без разлика към всички стоки (вж. в този смисъл Решение от 20 февруари 1979 г. по дело Rewe-Zentral, известно като „Cassis de Dijon“, 120/78, Recueil, стр. 649, точки 6, 14 и 15, Решение от 26 юни 1997 г. по дело Familiapress, C-368/95, Recueil, стр. I-3689, точка 8, както и Решение от 11 декември 2003 г. по дело Deutscher Apothekerverband, C-322/01, Recueil, стр. I-14887, точка 67). Към същото понятие се числи и всяка друга мярка, която възпрепятства достъпа на стоките, произхождащи от други държави членки, до пазара на една държава членка (вж. Решение от 10 февруари 2009 г. по дело Комисия/Италия, C-110/05, Сборника, стр. I-519, точка 37).

- 25 Представените пред Съда документи показват, че по време на настъпване на фактите по главното производство не е бил определен никакъв плавателен район за плавателни съдове за индивидуално ползване, така че използването на плавателни съдове за индивидуално ползване е било разрешено само в публич-

ните плавателни пътища. Все пак подсъдимите по главното производство, както и Комисията, поддържат, че тези пътища са предназначени за тежък търговски трафик, който прави използването на плавателни съдове за индивидуално ползване опасно, и че във всички случаи по-голямата част от шведските плавателни води се намират извън посочените пътища. Следователно реалните възможности за използване на плавателни съдове за индивидуално ползване в Швеция били съвсем ограничени.

26 Въпреки че разглежданата национална правна уредба няма за цел или резултат да третира по-малко благоприятно стоки с произход от други държави членки, което следва да бъде проверено от запитващата юрисдикция, ограничението за използване на дадена стока, което тази уредба налага на територията на дадена държава членка, може поради своя обхват да има значително въздействие върху поведението на потребителите, което на свой ред може да засегне достъпа на тази стока до пазара на тази държава членка (вж. в този смисъл Решение по дело Комисия/Италия, посочено по-горе, точка 56).

27 Действително потребителите, знаейки, че разрешеното от такава правна уредба използване е много ограничено, имат единствено редуциран интерес да закупят разглежданата стока (вж. в този смисъл Решение по дело Комисия/Италия, посочено по-горе, точка 57).

28 В това отношение, когато националните правила относно определянето на плавателните води и пътища водят до това да възпрепятстват използващите плавателни съдове за индивидуално ползване да ги използват по предназначението, присъщо за тях, или до силно ограничаване на тяхното използване, което подлежи на проверка от запитващата юрисдикция, подобни правила биха довели до препятстване на достъпа на тези стоки до посочения национален пазар и следователно биха представлявали мерки с равностоен на количествени ограничения върху вноса ефект, забранени от член 28 ЕО, освен при наличие на обосновка на основание член 30 ЕО или поради императивни изисквания от обществен интерес.

- 29 По-нататък, както в единия, така и в другия случай националната разпоредба трябва да е в състояние да гарантира осъществяването на преследваната цел и да не надхвърля необходимото за нейното постигане (вж. Решение по дело Комисия/Италия, посочено по-горе, точка 59 и цитираната съдебна практика).
- 30 Шведското правителство поддържа, че националната наредба се обосновава от целта за опазване на околната среда, както и от целите, визирани в член 30 ЕО. Ограничението за използване на плавателни съдове за индивидуално ползване в определените райони позволявало именно да се избягнат неприемливи смущения на околната среда. В действителност използването на плавателни съдове за индивидуално ползване имало отрицателни последици за животните, особено когато такива плавателни съдове се използват продължително време на ограничена площ или когато се управляват с висока скорост. Шумовите емисии като цяло били обезпокояващи за хората и животните, особено за определени защитени видове птици. Освен това лесното транспортиране на плавателни съдове за индивидуално ползване би улеснило разпространението на болести по животните.
- 31 Следва да се отбележи в това отношение, че съгласно член 30 ЕО член 28 ЕО не изключва забрани или ограничения върху вноса, основаващи се именно на съображенията за закрила на живота и здравето на хората и животните или за опазване на растенията.
- 32 Освен това съгласно установената съдебна практика целта за опазване на околната среда може да обоснове национални мерки, които могат да препятстват търговията в рамките на Общността, при условие че тези мерки са пропорционални на визираната цел (вж. Решение от 11 декември 2008 г. по дело Комисия/Австрия, C-524/07, точка 57 и цитираната съдебна практика).
- 33 Опазването на околната среда, от една страна, и закрилата на живота и здравето на хората и животните, както и опазване на растенията, от друга страна, в случая са тясно свързани цели, поради което следва да бъдат разглеждани заедно, за да се прецени обосноваността на правна уредба като разглежданата по главното производство.

- 34 Безспорно е, че ограничението или забраната за използване на плавателни съдове за индивидуално ползване са средства, които биха могли да гарантират опазването на околната среда. За да бъде националната правна уредба сметена за обоснована обаче, националните власти следва още да установят, че нейният ограничителен ефект върху свободното движение на стоки не надхвърля необходимото за постигането на посочената цел.
- 35 Шведското правителство поддържа, че забраната за използване на плавателни съдове за индивидуално ползване оставя на лицата, които използват такива плавателни съдове, най-малко 300 публични плавателни пътя по шведското крайбрежие и в големите езера, което представлява доста обширен район. Освен това географското разположение на тези водни райони в Швеция изключвало мерки с обхват, различен от този на разпоредбите, съдържащи се в националната наредба, разглеждана по главното производство.
- 36 В това отношение, макар да не е изключено в конкретния случай други мерки, различни от забраната по член 2 от националната наредба, да могат да осигурят определена степен на опазване на околната среда, това не променя факта, че не би могла да се отрече възможността на държавите членки да постигнат цел като опазване на околната среда чрез въвеждането на общи правила, които да бъдат, от една страна, необходими поради географските особености на въпросната държава членка и от друга страна, лесно управлявани и контролирани от националните органи (вж. по аналогия Решение по дело Комисия/Италия, посочено по-горе, точка 67).
- 37 Националната наредба предвижда обща забрана за използване на плавателни съдове за индивидуално ползване извън публичните плавателни пътища, при условие че länsstyrelsen определи райони извън тези пътища, в които могат да бъдат използвани плавателни съдове за индивидуално ползване. В това отношение länsstyrelsen, съгласно самия текст на член 3 от националната наредба, е длъжна да приеме разпоредби за тази цел при условията, определени в посочения член.

- 38 Що се отнася до привидната необходимост от разглежданата мярка, следва при това положение да се установи, че текстът на самата национална наредба води до презумпцията, че в районите, които следва да бъдат определени чрез изпълнителни мерки, плавателните съдове за индивидуално ползване могат да бъдат използвани, без да създават за околната среда рискове или смущения, смятани за неприемливи. Следователно общата забрана за използване на такива стоки извън публичните плавателни пътища би представлявала мярка, която надхвърля необходимото за постигането на целта за опазване на околната среда.
- 39 Правна уредба като тази по главното производство може по принцип да бъде смятана за пропорционална при условие, първо, компетентните национални органи да са задължени да предприемат такива изпълнителни мерки, и второ, те наистина да са използвали предоставените им за тази цел правомощия и да са определили районите, отговарящи на условията, предвидени в националната наредба, и накрая, тези мерки да са били приети в разумен срок след влизането в сила на тази наредба.
- 40 Следователно национална правна уредба като разглежданата по главното производство може да бъде обоснована от целта за опазване на околната среда, при условие че са спазени гореспоменатите условия. Запитващата юрисдикция следва да провери дали тези условия са изпълнени по главното производство.
- 41 В това отношение следва да се напомни, че в рамките на производство по член 234 ЕО, основано на ясно разделение на правомощията между националните юрисдикции и Съда, националният съд е компетентен да извърши всяка преценка на обстоятелствата по делото (Решение от 14 февруари 2008 г. по дело Varec, C-450/06, Сборник, стр. I-581, точка 23). Все пак за да е полезен със своя отговор, в дух на сътрудничество с националните юрисдикции Съдът може да му предостави всички указания, които счита за необходими (вж. по-специално Решение от 1 юли 2008 г. по дело МОТОВЕ, C-49/07, Сборник, стр. I-4863, точка 30).

- 42 По главното производство към момента на настъпване на фактите националната правна уредба е в сила само от около три седмици. Липсата на посочените мерки за изпълнение на тази правна уредба, която току-що влиза в сила, не би следвало непременно да засяга нейната пропорционалност, доколкото компетентните органи не са разполагали с необходимото време да подготвят обсъжданите мерки, което следва да бъде проверено от националната юрисдикция.
- 43 Освен това ако запитващата юрисдикция установи, че изпълнителните мерки са приети в разумен срок, но след осъществяването на фактите по главното производство и те определят като плавателни райони водите, в които подсъдимите по главното производство са управлявали плавателните съдове за индивидуално ползване, заради което впоследствие срещу тях е образувано наказателно производство, за да може националната мярка да запази своята пропорционалност и следователно своето оправдание с оглед целта за опазване на околната среда, трябва да бъде разрешено на подсъдимите да се позоват на това определяне, което впрочем следва и от общия принцип на общностното право за прилагането с обратна сила, в зависимост от случая, на най-благоприятния наказателен закон и на най-лекото наказание (вж. в този смисъл Решение от 3 май 2005 г. по дело *Berlusconi и др.*, C-387/02, C-391/02 и C-403/02, *Resceuil*, стр. I-3565, точка 68).
- 44 Предвид изложените съображения на поставените въпроси следва да се отговори, че Директива 94/25, изменена с Директива 2003/44, допуска национална правна уредба, която от съображения за закрила на околната среда забранява използването на плавателни съдове за индивидуално ползване извън определените пътища. Членове 28 ЕО и 30 ЕО допускат подобна национална правна уредба, при условие че:
- компетентните национални органи са задължени да приемат предвидените изпълнителни мерки за определяне на районите извън публичните плавателни пътища, в които могат да бъдат използвани плавателните съдове за индивидуално ползване,

- тези органи действително са упражнили предоставените им за тази цел правомощия и са определили районите, отговарящи на условията, предвидени в националната правна уредба, и
- такива мерки са били приети в разумен срок след влизането в сила на тази правна уредба.

Задача на запитващата юрисдикция е да провери дали тези условия са изпълнени по главното производство.

По съдебните разноски

⁴⁵ С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

Директива 94/25/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 юни 1994 година за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки относно плавателните съдове [за отдих], изменена с Директива 2003/44/ЕО на Европейския парламент

и Съвета от 16 юни 2003 година, допуска национална правна уредба, която от съображения за закрила на околната среда забранява използването на плавателни съдове за индивидуално ползване извън определените пътища.

Членове 28 ЕО и 30 ЕО допускат подобна национална правна уредба, при условие че:

- компетентните национални органи са задължени да приемат предвидените изпълнителни мерки за определяне на районите извън публичните плавателни пътища, в които могат да бъдат използвани плавателните съдове за индивидуално ползване,
- тези органи действително са упражнили предоставените им за тази цел правомощия и са определили районите, отговарящи на условията, предвидени в националната правна уредба, и
- такива мерки са били приети в разумен срок след влизането в сила на тази правна уредба.

Задача на запитващата юрисдикция е да провери дали тези условия са изпълнени по главното производство.

Подписи